

2. Ковтуненко Ю.В. Методичний інструментарій оцінки інтелектуального капіталу інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / Ю.В. Ковтуненко, С.Ю. Каверіна // Економіка та суспільство. – 2016. – № 2. – С. 286–291. – Режим доступу до журн.:http://www.economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/51.pdf

3. Ковтуненко Ю.В. Проблеми людського капіталу в Україні / Ю.В. Ковтуненко, А.О. Кипибіда // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональна, галузева та суб'єктна економіка України на шляху до євроінтеграції» (19-20 квітня 2017 р.). Тези доповідей. Частина 1. – Харків: ХНУБА, 2017. – С. 178–180.

4. Ситник Й. С. Інтелектуалізація систем менеджменту підприємств : концепція, системний моніторинг та моделювання : монографія / Й. С. Ситник – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 380 с.

Костриченко В.М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки підприємства,

Ковальчук В.О., магістр

Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне, Україна

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ В ТРАКТУВАННІ АНТИКРИЗОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Все більшої актуальності в економіці підприємства набувають питання щодо обґрунтування стратегічних векторів його розвитку. Приймаючи раціональні рішення щодо функціонування та розвитку підприємства, які дозволять досягти визначеної стратегічної мети і бажаного результату при мінімальних негативних наслідках, важливо здійснювати постійний аналіз та оцінювання антикризової стійкості підприємства. Проблема визначення та підвищення антикризової стійкості підприємства набуває особливої значущості в умовах жорсткої конкуренції на ринку та кризової економіки, для яких характерними є невизначеність факторів впливу, різноманітність підприємницьких ризиків. Однак для цього треба мати чітке уявлення про саме поняття антикризової стійкості підприємства.

Огляд відомих наукових праць щодо трактування сутності економічної стійкості показав, що в сучасній економічній науці найчастіше це поняття ототожнюється з фінансовою стійкістю. Узагальнивши існуючі трактування поняття «економічна стійкість», можна сказати, автори, формулюючи визначення, досить часто як основу використовують такі дефініції: це стан підприємства або ресурсів, це рівновага або здатність повертатися до неї, це здатність підприємства (системи) та інше. Економічна стійкість розуміється як забезпечення внутрішньої стабільності підприємства та гнучкості реагування на зовнішній вплив. Враховуючи, що підприємство є складною, динамічною, відкритою соціально-економічною системою, то стійкістю є її «здатність зберігати свій працездатний стан щодо досягнення запланованих результатів за наявності різних мінливих впливів» [1]. Економічна стійкість підприємства відображає міру збалансованості елементів (функціональних і виробничих підрозділів), руху фінансових ресурсів за часом, обсягом і напрямом, визначає становище підприємства на ринку,

конкурентні переваги й потенційні можливості її досягнення або підтримки [7, с.57].

Досліджуючи взаємозв'язок між поняттями стійкості підприємства та антикризової стійкості підприємства, нами були проаналізовані визначення антикризової стійкості, які наведені в порівняно незначній кількості наукових робіт за даною проблематикою.

Так, одне з визначень антикризової стійкості наведене в дослідженні Локтіонова М. та Зуба А. Вони трактують поняття антикризової стійкості як здатність об'єкта повернутися в стан економічної рівноваги після того, як його було виведено з цього стану негативними впливами, викликаними кризою [6, с. 56].

Уривська Л. В. зазначає, що антикризова стійкість – здатність підприємства не допускати кардинального впливу кризи на його фінансово-господарську діяльність за рахунок використання технології антикризового управління, урахування специфіки галузі та формування резервних фондів протягом фази підйому життєвого циклу підприємства [10, с. 6].

Рогова В. О. вважає, що антикризовою стійкістю є здатність підприємства протистояти кризовим впливам, а в разі ж настання кризи – в максимально короткі терміни відновлювати докризовий стан; антикризова стійкість – цільова функція управління підприємством щодо запобігання кризі [8, с. 51].

Свобода Т.І. вважає, що антикризова стійкість – це така характеристика внутрішнього стану підприємства і його положення в бізнес-просторі, при належному рівні якої у випадку виникнення кризової ситуації підприємство не знижує своєї реальної вартості чи здатне відновити її швидко з мінімальними витратами [9, с. 324].

У своїй праці Костіна О.М. зазначає, що антикризова стійкість як комплексна категорія, характеризує одночасно схильність суб'єкта до виникнення й поглиблення кризи поточної діяльності та здатність до забезпечення і відновлення стійкого функціонування у майбутньому [4, с. 1].

Джерелюк Ю.О. трактує поняття антикризова стійкість як здатність підприємства зберігати лідируючі позиції на ринку під дією сукупності екзогенних та ендогенних факторів виникнення кризи в умовах конкурентного середовища, забезпечуючи при цьому розвиток підприємства, довгострокові конкурентні переваги на ринку та досягнення комплексної головної мети функціонування підприємства [2, с. 20]. В іншій роботі науковець зазначає, що антикризова стійкість як комплексна характеристика діяльності підприємства відображає здатність підприємства зберігати у довгостроковому періоді поступове покращення конкурентних позицій на ринку під дією сукупності факторів виникнення кризи в умовах конкурентного середовища [3, с. 262].

Узагальнюючи різні наукові погляди на сутність даного поняття, антикризову стійкість можна трактувати як характеристику ендогенного стану підприємства і його положення в екзогенному економічному середовищі, при належному рівні якої у випадку виникнення кризової ситуації підприємство не знижує своєї реальної вартості чи здатне її швидко відновити, маневруючи

наявними ресурсами та приймаючи адекватні та превентивні антикризові рішення.

Особливо актуальною в економічній діяльності підприємства, що зазнає впливу кризових факторів, є проблема забезпечення його антикризової стійкості. В наукових роботах Джерелюк Ю.О. забезпечення антикризової стійкості підприємства розглядається як сукупність управлінських заходів, спрямованих на прогнозування економічної кризи підприємства і виявлення її на ранніх стадіях, в результаті яких підприємство зберігає можливість стійкого функціонування і здатне здійснювати розширене відтворення і створювати стабільні конкурентні переваги в умовах конкурентного середовища [3, с. 261].

Науковці Коюда В.О. та Костіна О.М. трактують поняття забезпечення економічної стійкості як складний і багатофакторний процес, обумовлений внутрішнім потенціалом під впливом зовнішнього середовища, у якому функціонує підприємство, його здатністю адаптуватися до постійних змін [5, с. 41].

Таким чином, в основу побудови теоретико-методичних засад дослідження антикризової стійкості, має бути покладене чітке розуміння її сутності. Антикризова стійкість підприємства досягається за такого стану суспільних та економічних відносин, за якого відсутні загрози критичного характеру, водночас зберігається повноцінна здатність господарюючого суб'єкта адекватно реагувати на ці загрози, маневруючи фінансовими ресурсами, виробничими програмами, технологіями та іншими ресурсами [3, с. 261]. Більше того, антикризова стійкість відіграє важливу роль у забезпеченні довгострокового функціонування та ефективного розвитку підприємства в умовах викликів, які продукуються конкурентним середовищем, невизначеністю та загрозою виникнення кризових ситуацій. Тому в умовах трансформації економічного середовища актуалізується пошук раціональних методичних підходів щодо оцінювання антикризової стійкості підприємства.

Список використаних джерел:

1. Василенко А.В. Менеджмент устойчивого развития предприятий: монография. К.: Центр учебной литературы, 2005. 648 с.
2. Джерелюк Ю. О. Криза як фактор порушення стійкості в економічних системах. Бізнес–Інформ, 2017. № 1. С.15–21.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_1_3 (дата звернення: 20.10.2019).
3. Джерелюк Ю. О. Оцінювання внутрішньої антикризової стійкості туристичного підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. URL: <http://global-national.in.ua/issue-21-2018> (дата звернення: 20.10.2019).
4. Костіна О.М. Система показників для оцінки антикризової стійкості промислового підприємства. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream> (дата звернення: 20.10.2019).
5. Коюда В. О., Костіна О. М. Напрями та складові оцінювання антикризової стійкості промислового підприємства. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2015. Вип. 2 (12). Т. 2. С. 39–47. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaiev_2015_2\(2\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaiev_2015_2(2)_8) (дата звернення: 20.10.2019).
6. Локтионов М., Зуб А. Теория и практика антикризисного управления. М.: Генезис, 2005. 576 с.
7. Пілецька С.Т. Методологія антикризового управління економічною стійкістю авіапідприємств: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Київ, 2014. 791 с.

8. Рогова В.А. Концепция и этапы управления антикризисной устойчивостью организаций. Вестник ЮРГТУ (НПИ), 2012. № 1. С. 51–55.

9. Свобода Т.І. Теоретичні передумови формування антикризової стратегії торговельного підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2009. Вип. 2. С. 322-329. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2009_2_48 (дата звернення: 20.10.2019).

10. Урывская Л. В. Повышение антикризисной устойчивости сельскохозяйственных предприятий в системе государственного регулирования АПК: автореф. дисс. ... канд. экон. наук: 08.00.05. М., 2010. 20 с.

Крамаренко А.В., к.е.н., доцент
Вишневська М.К., к.т.н., доцент
Національна металургійна академія України,
м. Дніпро, Україна

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ

Серед актуальних трендів в управлінні людськими ресурсами в сучасних компаніях виступають: мобільність та гнучка зайнятість, автоматизація рекрутингу, навчання та розвитку, гейміфікація в HR, цифрові платформи для пошуку талантів, розвиток корпоративних соціальних мереж, рішення в Well-being та ін. Це підтверджується результатами досліджень керівників українських і мультинаціональних компаній [1].

В даний час багато вітчизняних компаній почали використовувати цифрові технології в області управління людськими ресурсами, основна увага яких акцентована на автоматизації якомога більшої кількості процесів.

Опитування, проведене експертами Міжнародного кадрового порталу hh.ua [2] у компаніях різних регіонів України, показало, що серед 312 опитаних компаній кожна дев'ята з десяти автоматизувала свої HR-процеси:

- джоб-сайти (23%);
- соціальні мережі (29%);
- онлайн-інструменти для оцінки кандидатів (5%);
- хмарні технології (4%);
- системи моніторингу згадок компанії в соціальних медіа та ЗМІ (3%);
- Big Data (2%).

Завдяки діджиталізації бізнесу на ринку з'явилися компанії, які розробляють IT-продукти в галузі управління людськими ресурсами, за даними експертів таких продуктів вже близько 500. Серед найбільш популярних інструментів для діджиталізації HR та рекрутингу можна виділити наступні.

Zoho People - це інформаційна система, де менеджер по персоналу може записувати важливі деталі відразу в інтерфейсі. Система надає наступні функції: портал співробітників, портал самообслуговування, організаційна структура, контрольні списки для бізнес-процесів і т.д.

BambooHR - програмне забезпечення для HR-менеджерів в малому і середньому бізнесі. Включає в себе великий набір послуг з управління персоналом і процесами рекрутингу та може бути доповнена інструментарієм з обліку заробітної плати.